

POSTANOWIENIE

17 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 17 października 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. G.

przeciwko „C.” spółka jawna w C., R. G. i E. G.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M. G.

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z 28 marca 2023 r., I AGz 80/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od M. G. na rzecz R. G. i E. G. kwoty po 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu, do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 28 marca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił zażalenie powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie odrzucającego pozew w stosunku do dwóch spośród trojga pozwanych, na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia wywiodła powódka, zaskarżając je w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka powołała się na dyspozycję art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. Zdaniem skarżącej w sprawie doszło do nieważności postępowania z uwagi na rozpoznanie jej przez Sąd drugiej instancji w składzie jednoosobowym. Ponadto powódka uznała, że skarga jest oczywiście zasadna, bowiem Sądy odrzucając pozew nie wzięły pod uwagę, że powództwo w sprawie o to samo roszczenie między tymi samymi stronami zostało uprzednio oddalone jako przedwcześnie, co w jej ocenie przesądza o braku możliwości stosowania do niej art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Pozwani wniesli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzeczenie o kosztach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Skarga kasacyjna strony powodowej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, że w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do najdalej idącego wniosku, związanego z zarzutem nieważności postępowania należy wyjaśnić, że Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w tej sprawie, podziela pogląd wyrażony

w postanowieniu Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2024 r., III CZ 339/23, zgodnie z którym nie zachodzi nieważność postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.) w przypadku, gdy ustawa (choćby tylko temporalna) wprost wskazuje skład sądu, i sprawa została rozpoznana w takim właśnie składzie, czyli zgodnie z kryteriami ustawowymi. Stanowisko takie prezentował także Sąd Najwyższy we wcześniejszych orzeczeniach wskazując, że rozpoznanie sprawy przez sąd w składzie jednoosobowym na podstawie art. 15z§1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, nie może być uznane za skutkujące nieważnością postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. (zob. np.: postanowienie SN z 15 marca 2023 r., I CSK 4340/22). Ponadto, skoro sprawa została rozpoznana zgodnie z wymogami ustawowymi, nawet jeśli tzw. ustawa COVID-19 miała charakter epizodyczny, to nie może być także mowy o uznaniu, że strony tak procedowanego postępowania zostały pozbawione możliwości obrony swoich praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. Niezasadne są także zarzuty wskazujące na naruszenie przez powyższe pryncypiów, takich jak konstytucyjne zasady uczciwego i rzetelnego procesu cywilnego.

Dodatkowo należy mieć na uwadze, że w niniejszej sprawie nie może mieć zastosowania uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r. III PZP 6/22. Po pierwsze wskazana uchwała została wydana już po zapadnięciu zaskarżonego orzeczenia ze skutkiem na przyszłość. Po drugie orzeczenie to zapadło bez uwzględnienia literalnej treści art. 379 pkt 4 k.p.c. Skład sądu orzekającego w sprawie niniejszej nie był sprzeczny z przepisami prawa, bo ustawa COVID-19 przewidywała skład jednoosobowy jako właściwy do orzekania w sprawie. Przesłanka nieważności postępowania zostały przez ustawodawcę wyliczone enumeratywnie w przepisie art. 379 k.p.c., nie można ich interpretować rozszerzająco (zob. postanowienie SN z 24 stycznia 2024 r., III CZ 339/23).

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, jeśli zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów lub podstawowych praw możliwym do dostrzeżenia bez konieczności prowadzenia szczegółowej analizy sprawy.

Skarżący wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tej przesłance ma obowiązek wykazać, że skarżone orzeczenie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami lub przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny (zob. m.in. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17).

Na gruncie badanej sprawy skarżąca nie wywiązała się z tego obowiązku. Podnoszone w skardze zarzuty odnoszące się do kwestii niewłaściwego zastosowania w sprawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. świadczą w istocie o nierozumieniu istoty instytucji powagi rzeczy osądzonej przez skarżącą. Art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. zakłada przedmiotową i podmiotową tożsamość dwóch orzeczeń. Kumulacja tych elementów pozwala na stwierdzenie, że doszło lub może dojść do powtórnego wydania orzeczenia w tej samej sprawie. Chodzi przy tym nie tylko o tożsamość przedmiotu rozstrzygnięcia w obu sprawach, lecz również identyczność podstawy sporu czyli okoliczności faktycznych, z których wynika w jednej i drugiej sprawie roszczenie procesowe.

Jeśli zatem skarżąca twierdzi, że sprawie nie może mieć zastosowania art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. to powinna wykazać, w świetle zajmowanego przez nią stanowiska, że po dacie uprawomocnienia się orzeczenia pierwotnego, zaistniały tego rodzaju okoliczności faktyczne, które doprowadziły do zmiany podstawy sporu. W skardze zasadniczy nacisk położono natomiast na motywy, jakimi kierował się sąd w sprawie pierwotnej, w której prawomocnie oddalono roszczenie o zapłatę kwoty 1 329 405,11 zł. Skarżąca twierdziła, że sąd nie rozpoznał wówczas istoty sprawy, oddalając powództwo jako przedwczesne. Okoliczności te nie mogą być jednak utożsamiane ze zmianą podstawy faktycznej roszczenia dochodzonego przez powódkę od R. G. i E. G.. W istocie bowiem wskazywane przez skarżącą kwestie sprowadzają się do oceny trafności rozstrzygnięcia wydanego przez Sąd w sprawie IX GC 387/10 (później IX GC 160/21). Tymczasem w obecnie toczącym się postępowaniu Sąd nie może weryfikować stanowiska zajętego przez Sąd w prawomocnie zakończonym postępowaniu. Możliwość taka istniałaby, gdyby powódka nie cofnęła częściowo apelacji złożonej od rozstrzygnięcia wydanego we wskazanym postępowaniu. Obecnie, na skutek kolejnych decyzji powódki

możliwość taka już nie istnieje. Stan faktyczny zaistniały w sprawie jednoznacznie natomiast wskazuje, że roszczenie, które obecnie przeciwko pozwanym – R. G. i E. G. zgłosiła powódka, zostało już w ww. postępowaniu prawomocnie rozstrzygnięte a podstawa faktycznego roszczenia powódki nie zmieniła się. Wobec tego pozew w części dotyczącej tych pozwanych podlegał odrzuceniu.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 398²¹ w związku z art. 391 § 1, art. 98 i art. 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, biorąc pod uwagę, że pozwanych reprezentuje ten sam pełnomocnik.

[SOP]

[a!]